

Overeenkomst betreffende de vrijwillige bijdragen bestemd voor de uitvoering van het project tot het behoud van de tempels van Philae, met bijlage; Kairo, 19 december 1970

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 10 februari 1972.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 11 maart 1972.

's-Gravenhage, 5 februari 1972.

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Engelse en de Franse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 19 december 1970 te Kairo tot stand gekomen Overeenkomst betreffende de vrijwillige bijdragen bestemd voor de uitvoering van het project tot het behoud van de tempels van Philae, met bijlage (*Trb.* 1972, 6).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
N. SCHMELZER.

Toelichtende nota

In 1959 hebben de regeringen van de V.A.R. en de Soedan zich gewend tot de UNESCO met een verzoek om steun tot behoud van de – door de bouw van de nieuwe Assoeandam – bedreigde cultuurmonumenten in Nubië. Mede op voorstel van Nederland machtigde de Algemene Conferentie van UNESCO (1960) de Directeur-Generaal de lid-staten van de organisatie uit te nodigen door vrijwillige bijdragen de benodigde fondsen bijeen te brengen, daar de gewone begroting van UNESCO de financiering van de reddingswerkzaamheden niet toestond.

Behalve uit kleinere projecten, wetenschappelijke activiteiten, opgravingen en dergelijke, bestaat de actie tot behoud van de Nubische monumenten uit twee onderdelen nl.:

1. de verplaatsing van de tempels van Aboe Simbel en
2. de redding van de tempels van Philae.

Met betrekking tot het eerste onderdeel moge verwezen worden naar de „Overeenkomst inzake de vrijwillige bijdragen voor de uitvoering van het project tot redding van de tempels van Aboe Simbel, met Bijlage (laatstelijk *Trb.* 1966, 134) en naar de toelichtende nota t.b.v. de stilzwijgende parlementaire goedkeuring (*Bijl. Hand.* II, 1965–1966 – 8348).

Ten aanzien van het tweede onderdeel: het behoud van de tempels van Philae moge worden opgemerkt, dat de Nederlandse Regering reeds in een vroeg stadium bereidheid toonde voor medewerking aan dit project. In antwoord op de oproep van de Directeur-Generaal van UNESCO heeft zij aan het „Nederlands Adviesbureau voor Ingenieurswerkzaamheden in het buitenland” (NEDECO) opdracht verstrekt een technisch onderzoek te verrichten, hetwelk in 1960 plaatsvond. Geconstateerd werd dat de tempels ten gevolge van de bouw van de oude Assoeandam, reeds zestig jaar voor een periode van 10 maanden per jaar voor een groot deel onder water stonden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Als gevolg van de bouw van de nieuwe dam zouden de tempels permanent geheel onder water komen te staan.

Het door NEDECO voorgestelde plan behelsde het bedijken van het tempelcomplex, waardoor het eiland-karakter hersteld zou worden. In 1965 werd door de NEDECO een aanvullende studie verricht, om nadere gegevens voor het plan, de kosten ervan en de duur van de uitvoering te verzamelen. Een derde en laatste studie werd in 1968 uitgevoerd.

Het voordeel van het door NEDECO ontwikkelde plan was, dat de tempels „in situ” gered zouden worden; een bezwaar was, dat de dijken een esthetisch minder gewenste entourage zouden vormen.

Van 18 tot 21 april 1968 vergaderde in Assoean een groep deskundigen om de plannen tot redding van Philae te vergelijken. Naast het plan van NEDECO bestond een ander plan. Dit stelde voor de tempels te ontmantelen en te herbouwen op het nabijgelegen eiland Agilkia.

Uit overwegingen van technische, financiële, archeologische en esthetische aard werd aan dit plan de voorkeur gegeven, waarbij de kostenfactor de doorslag gaf.

In zijn 15de zitting, van 9 en 10 mei 1968 ging het „Executive Committee of the International Campaign to save the Monuments of Nubia” met het tweede plan akkoord.

De totale kosten voor het behoud van Philae worden door de UNESCO geschat op ruim \$ 13½ mln. Daar de Egyptische Regering \$ 4½ mln. zal bijdragen en het Wereld Voedselprogramma ter waarde van \$ 2½ mln. aan levensmiddelen beschikbaar zal stellen voor het onderhoud van het bij de werkzaamheden betrokken personeel en hun gezinnen zal het behoud mogelijk zijn, indien de door de UNESCO gevoerde internationale actie ongeveer \$ 6½ mln. zal opbrengen. Daartoe werd de onderhavige overeenkomst op 19 december 1970 te Kairo voor ondertekening opengesteld. De tekst ervan is, op een enkele afwijking van ondergeschikte betekenis na, geheel gelijk aan die van de bovengenoemde overeenkomst tot redding van de tempels van Aboe Simbel.

Nederland heeft zich van meet af aan positief opgesteld ten aanzien van de actie tot redding van de Nubische tempels. Voor de eerste fase: de verplaatsing van de tempels van Aboe Simbel, werd destijds een bedrag van f 2 000 000 beschikbaar

gesteld. Wat het onderhavige project betreft zijn de ondergetekenden van mening dat Nederland zich in principe dient te beperken tot een bijdrage, ongeveer evenredig aan de Nederlandse contributie voor de UNESCO, i.c. 1 pct. van \$ 6 000 000 of \$ 60 000. Daar evenwel in afwijking van de aanvankelijke bedoelingen, een gedeelte van de hiervoor vermelde studies van de NEDECO door Nederland werd bekostigd, zal deze bijdrage worden verminderd met \$ 15 000. Het resterende gedeelte zal in 3 jaarlijkse termijnen, voor de jaren 1970, 1971 en 1972, ter beschikking worden gesteld.

De overeenkomst is, behalve door het Koninkrijk, tot nu toe ondertekend door Frankrijk, Italië, Spanje, Libanon, het Verenigd Koninkrijk, India, Cyprus en de Soedan, die voor \$ 735 000 aan bijdragen toezegden.

Door andere landen zijn voorts reeds bijdragen toegezegd tot een totaal bedrag van ongeveer \$ 850 000. Verwacht mag worden dat nog meer landen een bijdrage zullen geven, zodat het behoud van de tempels van Philae kan worden verzekerd. De onderhavige overeenkomst zal, wat het Koninkrijk betreft, alleen voor Nederland gelden.

*De Minister van Onderwijs
en Wetenschappen,*

C. VAN VEEN.

*De Minister van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk,*

P. J. ENGELS.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

N. SCHMELZER.

De Minister van Financiën,

R. J. NELISSEN.